

Березянюк Т.В.,

доцент кафедри ринкової економіки,

обліку та фінансів

Інституту післядипломної освіти

Національного університету

харчових технологій,

м.Київ, Україна

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ПОКАЗНИК РОЗВИНЕНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА

У 2003 р. М.Портер [1] підтвердив значущість впровадження системи суспільної та соціальної корпоративної відповідальності для розвитку конкурентних позицій компанії та галузі. Для того, аби надійно функціонувати у довгостроковому періоді компанія повинна підтримувати відтворювальну спроможність ресурсів: природних, фінансових, робочих – знання, кваліфікація, технології – як основи досягнення конкурентних переваг. Для компанії, яка ще не використовує в своїй діяльності засади корпоративної соціальної та суспільної відповідальності, треба розпочинати свою адаптацію треба поступово.

Значна частина спеціалістів виробництва не враховує корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) у діяльності і конструювання відносин з учасниками стосунків не входить до планів ринкового розвитку підприємства. У цьому зв'язку слід згадати, що компанія Соса-Сола, яка представлена в Україні 3-ма підприємствами: ТОВ «Кока-Кола Україна Лімітед» та ПП «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед», що у свою чергу є дочірньою організацією «Кока-Кола Хеленік» — одного з найбільших ботлерів (себто виробництв, що розливають продукцію) під торговими марками «Кока-Кола» у світі – має перелік із 40 зацікавлених сторін.

Оцінка внутрішніх причин, що перешкоджають налагодити відповідальність корпоративного сектору перед соціумом та суспільством, %

Перешкоди впровадження КСВ на підприємствах	Керівники та спеціалісти оліє-жирової промисловості	Експерти та науковці
Незацікавленість власників	27,9	30,1
Нерозуміння менеджменту	16,8	24,7
Відсутність інформації, досвіду, навичок	11,4	4,2
Орієнтованість лише на економічний результат	27,5	29,7
Відсутність галузевих або державних вимог	14,2	4,6
Інше	2,2	6,7
Разом	100	100

Додаткове спілкування виявило, що основні сподівання знаходяться в секторі впровадження за допомогою корпоративної відповідальної поведінки позитивного «людяного» та «суспільно врівноваженого» ведення бізнесу. Це дозволяє зробити висновок, що навіть втаємничення від основної маси співробітників бізнес-реалій, все одно дозволяє бачити достатньо негативного в діяльності.

Проте більшість провідних працівників та експертів зазначають, що доки КСВ буде бажаним, а не обов'язковим напрямком – дотримуватись навіть позитивної практики мало хто буде.

Євроінтеграційні прагнення України потребують розглядати оцінку впливу та соціальну орієнтованість корпоративного сектору у контексті бачення Директив, Регламентів та стандартів спільного та галузевого ринків. «КСВ – це показник розвиненості суспільних відносин від мікро до макрорівня, що має на меті як досягнення найвищих результатів та високого рівня конкурентоспроможності (людини, організації, галузі, економіки) так і забезпечення соціальної злагоди й суспільного розвитку в цілому [2,с.141].

Головні напрямки уваги до напрямків корпоративної соціальної та суспільної відповідальності (олігопольне ядро оліє-жирового комплексу)

Показник	Кернел	ДнОез	Віолія
Ділова поведінка	2	2	2
Здійснення контролю за наслідками діяльності	2	2	2
Зелена практика	1	2	2
Соціальні практики	1	2	1
Нефінансовий звіт	0	0	0
Кодекс КСВ	0	0	0

Державне управління не забезпечує вирішення важливих для розвитку країни, її економічної безпеки та підвищення конкурентоспроможності завдань. У 2013 р. Інститутом соціології НАН України проведено дослідження у результаті якого встановлено, що владою не забезпечується вирішення завдань національних інтересів – 26,7%; лише декларативно – 42,2%; вирішує посередньо – 22,0%; вирішує повністю – 4,3% [3].

Вочевидь причиною такого стану є відсутність формалізації завдань відповідальної поведінки. Аналіз інформації компаній, що наведений на сайтах та зафіксований у аудиторських звітах дозволяє сказати, що компанії, навіть потужні, не приділяють достатньої уваги цьому напрямку.

Нами було проведено оцінку відповідальності менеджменту за означеними індексами. Базою отримання інформації є особисті інтерв'ю керівних працівників та провідних спеціалістів харчової галузі, а також ведучого менеджменту консалтингових, юридичних та аудиторських агенцій нами було отримано цікаві результати.

Наведені результати експертної оцінки дозволяють отримати висновок щодо практично повної нерегульованості питання відповідальності на рівні національного законодавства. Має бути значно кращим і внутрішнє забезпечення контролю та прозорості.

Оцінка рівня корпоративної відповідальності олігопольного ядра оліє-
жирової підгалузі (максимально – 10 балів)

№ пп	Підприємство	Захист стейкхолдерів		Контроль поведінки менеджменту		Рівень корпоративної відповідальної поведінки	
		Внутр.	закон	Внутр.	закон	Внутр.	закон
1	Кернел	3	2	1	0	4	0
2	Дніпропетровський ОЕЗ	2	2	1	0	4	0
3	Віюлія	2	2	1	0	4	0
4	Зважена оцінка	2,3	2	1	0	4	0

Укладено автором

Ставлення внутрішнього менеджменту до нагальних процесів регулювання дозволяє стверджувати про наявність ґрунту для впровадження системи соціальної та суспільної відповідальності, а також неформалізоване очікування впровадження означених методів корекції корпоративної поведінки.

Таким чином, головними чинниками, що потребують доопрацювання залишаються: прозорість, законослухняність, подолання опортуністичності поведінки власника, посилення відповідальності перед соціумом та суспільством.

«Я вимагаю від усіх українських олігархів, незалежно від фамілій, усвідомити свою відповідальність за долю країни. Був час заробляти гроші – тепер настав час віддавати гроші» [3].

Жодна з компаній не використовує професійність персоналу як конкурентну перевагу, підхід залишається ресурсно-витратним. 46,2% респондентів спеціальних опитувань надання соціальних гарантій персоналу забезпечить мало не кратне підвищення ефективності показників діяльності та конкурентоспроможності. Майже 32,5% опитуваних наголошують на необхідності правової регламентації питань соціальної відповідальності.

Такі спроби були у 2011 р., було зареєстровано Закон України «Про соціальну відповідальність великого бізнесу перед суспільством» (№8436 від

22.04.2011 р.), але носили вони здебільшого характер опозиційного протистояння і стосувалися по суті розподільчих питань [4], а саме запровадження сплати податку на надлишковий дохід із фізичних осіб із подальшим розподілом коштів на підтримку материнства, дитинства, потреб молоді та пенсійне забезпечення.

Усвідомлення необхідності посилення вертикальних інструментів відповідальності зазначає більше третини експертів. Йдеться про впровадження на державному рівні заходів КСВ: Закону України «Про соціальну звітність підприємств» та «Про соціальний аудит», Концепції соціальної згуртованості та відповідальності бізнесу.

Література.

1. Porter M.E. Strategy of Society: The Link Between Competitive Advantage and Corporate social Responsibility / M.E.Porter, M.R.Cramer // Harvard Business Review. 2006. – December. P.78-92
2. Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної Д 44 відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія /О.Ф. Новікова, М.Є. Дейч, О.В. Панькова та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2013. – 296 с.
3. А.Яценюк — олигархам: время отдавать деньги – Ел. сайт – Режим доступу: <http://news.mail.ru/inworld/ukraine/politics/19288245/?frommail=1>
4. Офіційний сайт Верховної Ради України. Проекти зареєстровані на поточну сесію 6 скликання – Ел.сайт – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc2_5_1_J?ses=10007&num_s=2&num=8436&date1=22.04.2011&date2=&name_zp=&CB1=&out_type=1&id=